

ДО

ВСС-3095

03-11-2020

БЪЛГАРСКИ ИНСТИТУТ ЗА
ПРАВНИ ИНИЦИАТИВИ

ЧРЕЗ
ПРОКУРОРСКАТА КОЛЕГИЯ
НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

ОТГОВОРИ

от подполковник Адалберт Живков - прокурор във Военно-окръжна
прокуратура – София.

**УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА, ЧЛЕНОВЕ НА ВИСШИЯ
СЪДЕБЕН СЪВЕТ,**

Представям Ви отговори на поставените ми въпроси от Български институт за правни инициативи, във връзка с участието ми и в процедура за избор за заемане на длъжността „Административен ръководител – Военно-окръжен прокурор“ на Военно-окръжна прокуратура – София,

1. Какво е Вашето мнение по отношение на проектите за закриване на военните съдилища и прокуратури или промяна на тяхната компетентност, включително и по посока на нейното разширяване?

ОТГОВОР: Военните съдилища и прокуратури са конституционно установени органи на съдебната власт необходимостта от съществуването, на който е многократно доказана от зараждането на военното правораздаване през далечната 1879 г. до настоящият момент.

Компетентността на военните прокурори към настоящият момент обхваща разследвания по най-обществено значимите производства в отбранителния сектор. От своя страна, работещите във Военните прокуратури и съдилища магистрати притежават много добри специфични познания в областта на отбранителния сектор, както и богат

професионален опит в разследването на дела от специфичната компетентност на Военните правораздавателни органи.

Напълно споделям направените предложения и изложените мотиви по посока на нейното разширяване и бих работил активно за тяхното реализиране. Предлаганата промяна би отговорила и на препоръките, отправяни в няколко последователни доклади по механизма за сътрудничество и проверка, относно специализацията на органи на равнище съдебна власт и е синхронна с Актуализираната стратегия за продължаване на реформата на съдебната система, приета с решение на Министерския съвет от 17.12.2014 г. и Стратегията за национална сигурност на Република България, приета с решение на Народното събрание от 08.03.2011 г. От друга страна би довела до пълноценно оползотворяване капацитета на военните съдилища и прокуратури, посредством увеличаване на натовареността им и респективно, до съществено облекчаване в натовареността на общите съдилища.

Военните престъпления са уредени в Глава тринадесета от Особената част от НК. Действащата наказателно-правна уредба, относно престъпленията против подчинеността и военната чест; отклоненията от военна служба; престъпленията против караулната, постовата, патрулната, вътрешната и граничната служба и пр. не съответства в достатъчна степен на съвременните обществени отношения, свързани с отбраната и сигурността на страната, военната подчиненост и носенето на военната служба. За това свидетелства и обстоятелството, че последните години делата за военни престъпления по Глава тринадесета от Особената част на НК, с изключение на длъжностните престъпления, разглеждани от военни съдилища са малобройни. Уреждането на военната служба като професия, модернизацията на българската армия и въоръжените сили, членството на Република България в НАТО и др. предпоставят едни нови обществени отношения, които следва да бъдат бранени от посегателство, в т.ч. и посредством актуализация на материалното наказателно право. В контекста на инициативите за изработване на нов Наказателен кодекс или посредством изменение и допълнение на действащия, е необходимо и належащо съставите на повечето от престъпленията по Глава тринадесета от Особената част на НК да бъдат преосмислени и преуредени по начин, отговарящ на съвременните обществени отношения. Опитът и компетентността на военните магистрати биха могли да допринесат с

експертиза при разширяване и промяна на подсъдността на военните съдилища.

Голяма част от разглежданите наказателни дела от общ характер от военни съдилища дела са с фактическа и правна сложност; за множество престъпления и с повече от един подсъдим; големи по обем, съдържащи десетки, някои стотици, томове писмени доказателства, множество свидетели и експерти.

През предходните години и най-вече след 2009 година до сега, резултатите от разследвания за извършени от категория лица - служители на МВР, ДАНС, Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, Главна дирекция „Охрана“ при Министерството на правосъдието, по преписки и дела на този род престъпления сочат неефективност, включително забавяне, поради отводи на прокурорите, работещи в един съдебен район със съответните служители.

Във връзка с непрекъснатото завишаване на стандартите за качествено правораздаване и динамично променящото се законодателство би било ефективно да се търсят форми на повишаване на компетентността на военните магистратите. Определящите родовата подсъдност субекти на престъпленията законодателно определени, дефинирани и структурно различни от тези, подсъдни както на общите съдилища, така и на Специализирания наказателен съд.

Една от основните причини за безспорния дисбаланс в натовареността на съдилищата е законодателен и се корени в действащата нормативна уредба, която натоварва едни съдилища за сметка на други, без за това да са изложени убедителни мотиви. Въз основа на този подход се стига до абсурдната ситуация някои съдилища да са в пъти по-натоварени от други. В същото време, със законодателни промени (ЗИДНПК, Обн. ДВ, бр. 109 от 2008 г.), е ограничена подсъдността на военните съдилища, което е довело и до съществено намаление на натовареността им за сметка на общите съдилища. По този начин дългогодишно градени и утвърдили се структури в съдебната власт, каквито са военните съдилища и прокуратури, на практика са с ниска степен на натовареност и притежаваният от тях кадрови капацитет не е оползотворен достатъчно.

2. Вашето мнение беше ли взето предвид прекрояване на съдебната карта?

ОТГОВОР: Прекрояването на съдебната карта е от компетентността на ВСС. С оглед вземане на адекватни и правилни решения в тази насока ВСС създава работни групи, в чиито състав включва магистрати от различни органи на съдебната власт в т.ч. и военните магистрати. Лично аз не съм бил включван в състав на такива групи. При всяко прекрояване на съдебната карта на военните съдилища и прокуратури е вземано мнението на работещите в тях магистрати като във ВОП-София нееднократно сме изразявали становища приети на общи събрания.

3. Резултатите от изследването „Нагласи на магистратите към създаване на механизъм за търсене на дисциплинарна и наказателна отговорност на Главния прокурор, председателя на ВКС и председателя на ВАС, проведено по поръчка на БИПИ през 2019 година, показват, че 54,5% от прокурорите и 67% от съдиите подкрепят промяната на чл.126, ал.2 от КРБ по отношение на функциите на Главния прокурор. Вие виждате ли перспектива и необходимост от такава промяна? Кой според Вас, би могъл да извършва независимо разследване срещу Главния прокурор, председателя на ВКС и председателя ВАС?

ОТГОВОР: Категоричното ми мнение е, че чл.126, ал.2 от КРБ не бива да бъде променян. Въпреки това този въпрос е от голям интерес и би следвало да бъде подложен на обществено обсъждане и дискусии, пред законодателя, от чиито компетентност е тази промяна да вземе решение, относно промените на тези разпоредби, но във всички случаи решението следва да бъде взето в интерес на постигане на справедливост и еднакво прилагане на закона в полза на обществото, а не на определени групи от него. Във всеки случай в интерес на справедливостта, обективността и равнопоставеността е необходимо тези правила да бъдат еднакви за Председателите на ВКС и ВАС, както и за Главния прокурор.

4. В Кодекса за етично поведение на българските магистрати има специално разписани правила за административните ръководители? Следва ли избраните за такива да преминават обучение по етика с оглед на това?

ОТГОВОР: Смятам, че административните ръководители осъзнават своята отговорност и личен пример за поведение при спазване на етичните норми и поведение. Напълно споделям и приемам изричната регламентация в кодекса по отношение на Административния

ръководител. Гаранцията за познаване на Кодекса на етично поведение е професионалният им опит, периодичните атестации, осъществяваният контрол от Комисия за етично поведение в съответната и горестоящата прокуратура, изискванията за кандидатстване, поради което не е необходимо българските магистрати да преминават допълнително обучение.

5. Ясни, прозрачни и справедливи ли са критериите за допълнително възнаграждение на прокурорите, следователите и администрацията, според Вас?

ОТГОВОР: Огромните усилия на ВСС да създаде обективен измерител, отчитащ индивидуално натовареността на магистратите на разглежданите преписки, дела и прокурорски актове без да се отчита спецификата на конкретната прокуратура е приета с решение на ВСС по протокол № 60 от 11.12.2014 г., но въпреки това административният ръководител на прокуратурата е единственият, който може да отчете индивидуалната натовареност на всеки прокурор и следовател. При съпоставяне на критерии за натовареността, всеки магистрат може да бъде оценен за сложността, тежестта им при решаването на съответната преписка или дело. Административният ръководител следва да определя според тези критерий, допълнителното възнаграждение на магистратите и служителите към съответната прокуратура. Принципната ми убеденост на по натоварените колеги трябва да получават допълнително възнаграждение.

6. Какво е Вашето мнение по отношение на политиката на ПРБ за изнасяне на материали от досъдебни производства пред широката публика, чрез средствата масова информация?

ОТГОВОР: В медийната политика на ПРБ трябва да се спазват изискванията на НПК, а именно да се изнасят данни от разследването от досъдебното производство след изричното разрешение на наблюдаващият прокурор. При дела с обществен интерес обществото следва да бъде запознато и по преценка да бъдат изнесени данни от разследването. Общественият интерес е първостепенен и за това е оправдано по значими и чувствителни за обществото дела, обществеността да бъде запозната и осведомена за разследването като това следва да се прави при стриктно

спазване на разпоредбите на НПК, които да сега не са нарушавани от прокуратурата.

7. По какви причини според Вас, Служба „Военна полиция“ и ДАНС не уведомяват военните прокурори за постъпилите сигнали според изложената от Вас информация на страница 17 от Вашата концепция?

ОТГОВОР: Според мен строгата подчиненост на Служба „Военна полиция“ и структурата на пряко подчинение на министъра на отбраната и българската армия е сгрешения механизъм.

Необходимо е разписаните в ЗВП правомощия на Служба „Военна полиция“, във връзка с НПК и съгласно чл. 6, ал. 1 от ЗВП, Служба „Военна полиция“, осъществявайки дейност за предотвратяване и разкриване на престъпления от общ характер не само извършени от или в съучастие с военнослужещи и цивилни служители от Министерство на отбраната, структурите да не са пряко подчинение на министъра на отбраната и българската армия, Директора на службата да запознава с доклади министъра, но да извършват дейността като самостоятелна служба и да не могат да бъдат проверявани от Инспекторат на МО.

Според мен служителите на Държавна Агенция „Национална сигурност“ са с определени правомощия по защита на национална сигурност визирани в чл.4 от ЗДАНС, което ограничава техните правомощия, поради което подаваните сигнали от тях са строго определени.

гр. София

03.11.2020 год.

подп. Адалберт Живкув

прокурор във ВОП-София